

TER ONDERTEKENING

Aan: SOE

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

nota

Kamerbrief 'Samen bouwen aan het beste
burgerschapsonderwijs'

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**

Van

Datum
27 mei 2026

Referentie
63972422

Bijlagen
Kamerbrief

Intern OCW afgestemd
IVHO, WJZ

Aanleiding

Op 17 februari jl. is de wetsevaluatie van de verduidelijkte burgerschapsopdracht met de Tweede Kamer gedeeld. In de aanbestedingsbrief is toegezegd dat voor de zomer een nadere inhoudelijke reactie op de wetsevaluatie zou volgen. De inhoudelijke reactie bedden we in in een bredere burgerschapsbrief waarin we de Kamer over onze ambities op het gebied van burgerschap informeren.

Geadviseerd besluit

We adviseren u om akkoord te gaan met de inhoud van de brief en om deze te ondertekenen.

Kernpunten

- In 2021 is de wettelijke burgerschapsopdracht verduidelijkt. Aan een aantal leden van de Eerste Kamer is toegezegd dat de verduidelijkte burgerschapsopdracht na vier jaar zou worden geëvalueerd.
- De wetsevaluatie is aanbesteed en in 2025 uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut. Begin 2026 is het eindrapport getiteld 'Burgerschapsonderwijs in ontwikkeling' gepubliceerd en met de Kamer gedeeld.
- De wetsevaluatie laat zien dat de verduidelijkte burgerschapsopdracht door scholen in grote lijnen als duidelijk wordt ervaren, maar dat scholen worstelen met de vertaling van de wettelijke burgerschapsopdracht naar de praktijk.
- In de bijgevoegde brief staat een overzicht van acties die het ministerie de komende jaren onderneemt om dit voor scholen te vergemakkelijken.
- In de brief staan daarnaast acties die het ministerie onderneemt om, via het burgerschapsonderwijs het democratisch ethos in de samenleving te verdiepen. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het kabinet hierop inzet.
- Tot slot staat in de brief een kopje dat gaat over het inspectietoezicht op burgerschapsonderwijs, dat het Verwey-Jonker Instituut ook in haar evaluatie heeft meegenomen. De aanleiding was de toezegging aan de leden uit de Eerste Kamer om het inspectietoezicht in de wetsevaluatie mee te nemen.
- Anders dan oorspronkelijk voorgesteld, is het voorstel om deze brief los van de brief over de verhouding tussen artikel 1 en artikel 23 (artikel 1/23-brief) van de Grondwet naar de Kamer te sturen. De voorliggende brief is toegezegd voor vóór de zomer en de artikel 1/23-brief kan pas later worden verstuurd.
- De motie Kisteman, die de regering verzoekt om te onderzoeken hoe kan worden gewaarborgd dat artikel 1 nooit kan worden geschonden door de levensbeschouwelijke richting van de school, wordt wel in deze brief genoemd.

- De Kamerbrief is afgestemd met de inspectie en met WJZ.

Toelichting

De focus in deze brief is op een aantal acties dat vanuit het ministerie ondernomen wordt op het burgerschapsonderwijs op scholen te versterken:

1. Helderheid over de wettelijke taak die scholen hebben
2. Verstevinging van de ondersteuningsstructuur burgerschap
3. Meer en betere nascholing van leraren en schoolleiders
4. Extra inzet op burgerschapsonderwijs op Caribisch Nederland, aan vmbo-leerlingen en over digitaal burgerschap

Met name de acties 1 t/m 3 sluiten aan op de behoeften van scholen zoals die uit de wetsevaluatie naar voren komen. Actie 4 sluit aan op het coalitieakkoord en op wetenschappelijk onderzoek.

De brief is naar de genoemde acties gestructureerd, met voor iedere actie een eigen paragraaf. Tot slot is er een paragraaf gewijd aan het inspectietoezicht op burgerschapsonderwijs. De wetsevaluatie wordt door de hele brief heen aangehaald wanneer die aansluit op de genoemde acties.

Helderheid over de wettelijke taak die scholen hebben

- Onder deze paragraaf zet u uiteen welke wettelijke taken gelden voor het burgerschapsonderwijs en hoe dit door de jaren heen is veranderd.
- U geeft weer wat de positieve uitkomsten zijn van de wetsevaluatie met betrekking tot de helderheid van de wettelijke taken én waar scholen nog mee worstelen.
- U draagt de kerndoelen burgerschap aan als belangrijke eerste stap in het geven van meer houvast bij de invulling van het burgerschapsonderwijs.
- U zegt toe te zullen verkennen hoe specifiek de sociale en maatschappelijke competenties, die in de wettelijke burgerschapsopdracht een belangrijke rol hebben maar in de kerndoelen beperkt aan de orde komen, nader geconcretiseerd kunnen worden.

Verstevinging van de ondersteuningsstructuur burgerschap

- Onder deze paragraaf zet u uiteen waaruit de ondersteuningsstructuur burgerschap bestaat en hoe die zal worden verstevigd.
- U benadrukt het belang van het Expertisepunt Burgerschap (EB), laat weten dat met het oog op een 'EB 2.0' het huidige EB wordt geëvalueerd en zegt toe de uitkomsten de evaluatie én het aanvullende onderzoek naar de ondersteuningsbehoeften van scholen in het najaar met de Kamer te delen.

- U onderstreept de essentiële rol van lerarenopleidingen en informeert de Kamer over de herijking van de kennisbases, die momenteel loopt, en over de leernetwerken die het ministerie in samenwerking met het EB organiseert.

Meer en betere nascholing van leraren en schoolleiders

- Onder deze paragraaf geeft u weer wat het belang is van goede nascholing van leraren én schoolleiders.
- U zegt toe te zullen verkennen of extra inzet nodig is vanuit het ministerie op nascholing van leraren in het kader van burgerschap.
- U laat weten dat de subsidieregeling 'Schurende Gesprekken', gericht op nascholing van leraren bij het bespreken van gevoelige onderwerpen, tot en met juni 2027 zal worden verlengd.
- U informeert de Kamer over het meerjarige onderzoek dat is gestart naar succesvolle schoolbrede aanpakken voor burgerschapsonderwijs en monitoring van burgerschapsonderwijs.

Extra inzet op een aantal groepen en thema's

- Onder deze paragraaf schijnt u licht op drie groepen en thema's die extra aandacht verdienen met het oog op burgerschapsonderwijs: scholen in Caribisch Nederland (CN), vmbo-leerlingen en digitaal burgerschapsonderwijs.
- U laat weten in 2027 een ontwerponderzoek te willen starten naar de invulling van burgerschapsonderwijs op CN.
- U zegt toe te verkennen hoe in de komende jaren extra kan worden ingezet op de democratische betrokkenheid en het politiek zelfvertrouwen van vmbo-leerlingen.
- U laat weten dat in 2028 een onderzoek start naar digitaal burgerschap in het onderwijs.

Toezicht op burgerschapsonderwijs

- Onder deze paragraaf informeert u de Kamer, in lijn met uw toezegging, over het inspectietoezicht op burgerschapsonderwijs.
- U geeft weer wat de uitkomsten zijn van de wetsevaluatie: dat scholen waarde hechten aan de ruimte die ze ervaren voor een eigen invulling van burgerschapsonderwijs maar tegelijkertijd zoeken naar meer richting vanuit de inspectie.
- U wijst op de spanning die dit blootlegt en onderstreept het belang van transparantie vanuit de inspectie over wat er misgaat en wat beter kan.
- U zegt toe met de inspectie te zullen verkennen of nog meer helderheid kan worden gecreëerd over de werkwijze bij het toezicht op burgerschapsonderwijs.

Datum
27 mei 2026

Financiële gevolgen

De voorgenomen inzet heeft vooralsnog geen financiële gevolgen waarop nog geen akkoord is gegeven. Alle budget voor de voorgenomen inzet is gedekt op artikel 1 of 3 van de bestedingsplannen OPO of OVO. Delen van het budget zijn inmiddels overgeboekt naar het bestedingsplan OWB.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.